

Porteføljestyret for helse

Dato	Sted
02.12.2024	Norges forskningsråd
Kl. 10:00 – 16:00	Møterom Frisch 1 og 2

Sak PS-HELSE 49/24	Godkjenning av sakslisten
Sak PS-HELSE 50/24	Godkjent møteprotokoll fra porteføljestyremøte 5/24
Sak PS-HELSE 51/24	Spørsmål om habilitet
Sak PS-HELSE 52/24	Orienteringer
Sak PS-HELSE 53/24	Porteføljeplan for helse
Sak PS-HELSE 54/24	Bevilgning av forprosjekter Pilot Helse U.off. § 26.4
Sak PS-HELSE 55/24	Bevilgning av søknader utlysningen om bærekraft i de kommunale helse- og omsorgstjenester U.off. § 26.4
Sak PS-HELSE 56/24	Prosedyre for søknadsbehandling av utsatte befolkningsgrupper i 2025
Sak PS-HELSE 57/24	Eventuelt
Sak PS-HELSE 58/24	Godkjenning av møteprotokoll

Sak PS-HELSE 49/24

Godkjenning av sakslisten

Til	Ansvarlig Direktør	Saksbehandler	Vedlegg
Porteføljestyret for helse	Ole Johan Borge	Alexandra Bjørk-Skaflestad	

Fra
Områdedirektør
Anne Kjersti Fahlvik

BESLUTNINGSSAK

Forslag til vedtak Porteføljestyret for helse godkjenner innkalling og saksliste.

Kort bakgrunn Innkalling til møte, saksliste og saksdokumenter ble sendt ut 27.11.24.

Hvorfor saken fremmes til dette møtet Porteføljestyret bes om å godkjenne innkalling og saksliste.

Forberedelse / prosess Administrasjonen har utviklet saken.

Videre saksgang Administrasjonen følger opp vedtakene.

Sak PS-HELSE 50/24

Godkjent møteprotokoll porteføljestyremøte 5/24

Til	Ansvarlig Direktør	Saksbehandler	Vedlegg
Porteføljestyret for helse	Ole Johan Borge	Alexandra Bjørk-Skaflestad	1. Godkjent møteprotokoll fra møte PS-HELSE 5/2024
Fra			
Områdedirektør Anne Kjersti Fahlvik			

ORIENTERINGSSAK

Forslag til vedtak Porteføljestyret tar godkjent møteprotokoll fra porteføljestyremøte 5/24 til orientering.

Kort bakgrunn Møteprotokollen fra porteføljestyremøte 26. september 2024 (møte 5/24) ble godkjent i møtet (se vedlegg 1) og deretter publisert på Forskningsrådets nettsider

Hvorfor saken fremmes til dette møtet Godkjent møteprotokoll fra forrige porteføljestyremøte legges fram for porteføljestyret til orientering.

Forberedelse / prosess Administrasjonen har utviklet saken.

Porteføljestyret for helse, møte 5/24

Dato
26.09.2024

Sted
Digitalt

Til stede

Ole A. Andreassen (leder), professor, Universitetet i Oslo
Annica Øygaard, generalsekretær Folkehelseforeningen
Dawit Shawel Abebe, professor, OsloMet
Eirik Abildsnes, forskningsleder, Kristiansand kommune
Eric Breit, professor, Handelshøgskolen, Handelshøgskolen BI
Frode Strisland, seniorforsker, SINTEF Digital
Joakim Sundnes, professor, Simula (fram til sak 44/24)
Ole Jesper Dahlberg, CEO Curida
Sameline Grimsgård, professor, Universitetet i Tromsø
Susanna Siri, forsker, Universitetet i Tromsø
Tove Klæboe Nilsen, Direktør, forskning og innovasjon, Helse Nord RHF (Forskningssystemet)

Observatører:
Marianne van der Wel, Helse- og omsorgsdepartementet (HOD)

Forfall

Bettina Husebø, professor, Universitetet i Bergen
Marte Kvittum Tangen, Norsk Forening for Allmenntilleggsmedisin (NFA)
Tone Frost Bathen, professor, Norges tekniske naturvitenskapelige universitet

Observatører:
Eirunn Lysø, Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir)
Sissel Lorck, Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID)

**Til stede fra
Forskningsrådet**

Anne Kjersti Fahlvik, Områdedirektør - Innovasjon i næringsliv og offentlig sektor
Ole Johan Borge, avd. dir. Helse og offentlig sektor
Alexandra Bjørk-Skaflestad, Helse og offentlig sektor
Torbjørn Øyslebø, Helse og offentlig sektor

Johan Skivik Aubell, avd. dir. Regnskap og økonomistyring (Sak PS-HELSE 42/24)
Benedicte Desirée Bosse, Regnskap og økonomistyring (Sak PS-HELSE 42/24)
Sofia Anderholm Strand, Helse og offentlig sektor (Sak PS-HELSE 44-24)
Simona Grasso, Helse og offentlig sektor (Sak PS-HELSE 45/24)

Sak PS-HELSE 39/24
Vedtak:

Godkjenning av saklisten
Porteføljestyret godkjenner saklisten.

Sak PS-HELSE 40/24

Godkjent vedtaksprotokoll og referat fra porteføljestyremøte 4/24

Sak PS-HELSE 41/24
Vedtak:

Spørsmål om habilitet
Ingen inhabilitet er meldt i dette møtet.

Sak PS-HELSE 42/24
Vedtak:

Orienteringer
Administrasjonen orienterte om følgende:

-
- Ny budsjettmodell i Forskningsrådet
 - Tverrgående tiltak i alle porteføljer
 - Søknader til SkatteFUNN
 - Søknader til utlysningen Senter for forskningsdrevet innovasjon, SFI – trinn 1
 - Tildeling av 1,3 milliarder kroner til forskningsinfrastruktur
 - Søknader til utlysningen *Bærekraftige kommunale helse- og omsorgstjenester*
 - Tildeling av prosjekter til utlysningen *Sammenhenger mellom mat, miljø, klima og folkehelse*
 - Endringer i sakspapirer og offentliggjøring

Porteføljestyret tar informasjonene til orientering

Sak PS-HELSE 43/24

Vedtak:

Utkast til Porteføljeplan for helse

Porteføljestyret diskuterte mål, prioriteringer og tiltak i utkastet til porteføljeplanen for helse og ber administrasjonen videreutvikle planen i tråd med porteføljestyrets diskusjon og innspill.

Sak PS-HELSE 44/24

Vedtak:

Investeringsplan

Porteføljestyret for helse vedtar investeringsplan for helse 2025-2027 og at denne vil oppdateres i tråd med evt. føringer fra Styret og departementer samt tilgjengelige midler til utlysninger.

Investeringsplanen har følgende prioriteringer for 2025, som for EU-deltagelse for 2026:

- Bærekraftig forebygging, behandling og tjenester for utsatte befolkningsgrupper
- Forskning og innovasjon for bærekraftige kommunale helse- og omsorgstjenester
- Offentlig privat samarbeid for bærekraftig helse og verdiskaping
- Fornyelse og innovasjon i offentlig sektor
- Helseinnovasjon: Kommersialisering
- Arrangementsstøtte

Utlisninger i samarbeid med andre porteføljer:

- Samisk, kvensk/norskfinsk og skogfinsk kultur- og samfunnsutvikling
- Inkludering av flere barn og unge i utdanning, arbeids- og samfunnsliv
- Sammenhenger mellom klima, miljø, matsystem og folkehelse

Internasjonalt:

- Horisont Europa partnerskapet Brain Health fra 2026
-

Sak PS-HELSE 45/24

Vedtak:

Innretning på tiltakene i investeringsplanen

Porteføljestyret diskuterer innretningen på de vedtatte tiltakene i investeringsplanen (sak PSHELSE 44/24).

Porteføljestyret ber om at søknader som omhandler personer med funksjonsnedsettelse og minoriteter prioriteres for tildeling i utlysningen om utsatte befolkningsgrupper i 2025.

I utlysningen 2025 om samisk, kvensk/norskfinsk og skogfinsk kultur- og samfunnsutvikling ønsker porteføljestyret at internasjonalt samarbeid inkluderes.

Administrasjonene tar med seg innspillene fra porteføljestyret i det videre arbeidet.

Sak PS-HELSE 46/24

Vedtak:

Møtedatoer

Porteføljestyret vedtar følgende fire tidspunkter for ordinære porteføljestyremøter i 2025:

- Møte 1: 5. mars (fysisk)
 - Møte 2: 18. juni (digitalt)
 - Møte 3: 24. september (fysisk)
 - Møte 4: 10. desember (digitalt)
-

Sak PS-HELSE 47/24

Eventuelt

Sak PS-HELSE 48/24

Vedtak:

Godkjenning av møteprotokollen

Porteføljestyret godkjenner møteprotokollen.

Sak PS-HELSE 51/24

Spørsmål om habilitet

Til	Ansvarlig Direktør	Saksbehandler	Vedlegg
Porteføljestyret for helse	Ole Johan Borge	Alexandra Bjørk-Skaflestad	

Fra
Områdedirektør
Anne Kjersti Fahlvik

BESLUTNINGSSAK

Forslag til vedtak [Utformes i møtet]

Kort bakgrunn I henhold til Forskningsrådets bestemmelser om habilitet og tillit skal porteføljestyrets medlemmer vurdere sin habilitet i alle beslutningssaker. Eventuell inhabilitet og håndteringen av denne skal protokollføres. Usikkerhet om inhabilitet skal diskuteres åpent i styremøtet og skal også protokollføres. Styremedlemmer som blir vurdert inhabile, skal forlate styremøtet under behandlingen av den aktuelle saken. Styret er beslutningsdyktig når minst halvparten av styremedlemmene er habile og deltar i beslutningen

Hvorfor saken fremmes til dette møtet Porteføljestyret skal avklare styremedlemmenes habilitet i beslutningssakene i møtet.

Hovedpunkter Habilitetsreglene er slik at når det på forhånd (før søknadene er kjent for porteføljestyret) er fattet vedtak om hvilken karaktergrense og/eller hvilke kriterier det er satt for støtteverdige prosjekter, kan søknader som ikke når opp til denne karaktergrensen og/eller tilfredsstillende disse kriteriene, avslås samlet (avslag *en bloc*), og med alle styremedlemmene til stede.

Alle andre vedtak om avslag, betinget tildeling eller plassering på reserveliste fattes av et habilt styre. I møtet skal porteføljestyret vedta tildeling og avslag til av Pilot Helse forprosjekter (sak 54/24) i henhold til vedtatt prosedyre (sak PS-HELSE 23/24), og til Forskning og innovasjon for å styrke bærekraften i kommunale helse- og omsorgstjenester (sak 55/24) i henhold til vedtatt prosedyre (sak PS-HELSE 30/24).

Forberedelse / prosess Porteføljestyremedlemmene har vurdert sin habilitet i forkant, og evt. nye vurderinger kan tas i møtet.

Sak PS-HELSE 52/24

Orienteringer

Til Porteføljestyret for helse	Ansvarlig Direktør Ole Johan Borge	Saksbehandler Alexandra Bjørk-Skaflestad	Vedlegg 1. Arrangementsstøtte- liste over innvilgede søknader
Fra Områdedirektør Anne Kjersti Fahlvik			

ORIENTERINGSSAK

Forslag til vedtak Porteføljestyret tar informasjonen til orientering

Hvorfor saken fremmes til dette møtet Saken fremmes for å orientere porteføljestyret om viktige og prinsipielle saker fra Styret og administrasjonen.

Hovedpunkter Administrasjonen vil i møte orientere om:

- Arbeidet med porteføljeplaner, generelt
- Regjeringens forslag til statsbudsjett 2025 for Forskningsrådet, inkl. helse
- Bevilgning av prosjekter til arrangementsstøtte (vedlegg1)

Orientering fra styreleder/styremedlem:
Minoriteter og innvandrere i forskningsprosjekter

Forberedelse / prosess Administrasjonen har utviklet saken.

Videre saksgang Administrasjonen følger opp i tråd med orienteringene.

Prosjekt nr.	Prosjektittel	Prosjektansvarlig
353360	Et større bilde - Den 8. nasjonale konferansen for omsorgsforskning Sammen for en friskere befolkning 2024	NORGES TEKNISK-NATURVITENSKAPELIGE UNIVERSITET NTNU
353467	Hele mennesket - med tanker, følelser og overvekt	HARSTAD KOMMUNE / HÅRSTTÅID SUOHKAN
353472	Fremtidens kommuner 2024 - Innovasjonskonferanse	ARENDAL KOMMUNE
353758	Kunnskapskommunekonferansen Vest 2024	BERGEN KOMMUNE
353812	Læring og mestring 2024: Sammen fremmer vi helse og livskvalitet	OSLO UNIVERSITETSSYKEHUS HF
354258	Hvordan ivaretar vi kjønnsidentitet i helsevesenet?	NORD UNIVERSITET
354425	Helseinnovasjonsuka 2024	KUNNSKAPSPARKEN BODØ AS
354460	Helsetjenesteforskningskonferansen	HØGSKULEN PÅ VESTLANDET
354642	Hvordan kan vi forebygge aldersdiskriminering?	NORD UNIVERSITET
354903	Helseinnovasjon i LoVe	SORTLAND KOMMUNE / SUORTTÅ LILLESTRØM KOMMUNE SAMFUNN OG KULTUR
355022	Arena Unikom 2024: Nøkler til de gode samarbeidene	
355093	Helseinnovasjonskonferansen 2025 – ein arena for kunnskapsdeling for auka samhandling om forskning, innovasjon og verdiskaping i helsesektoren	HELSE FØRDE HF
355186	Respektløs omsorg, manglende samtykke og obstetrisk vold i fødselsomsorgen - En tverrfaglig konferanse for å diskutere ulike synspunkter.	OSLOMET - STORBYUNIVERSITETET
355202	Verdens Kreftdag 2025 - "Kreft hos yngre og deres pårørende" TVERRFAGLIG WORKSHOP OM DONASJON OG	NITTEDAL KOMMUNE
355456	REPRODUKSJONSTEKNOLOGI	UNIVERSITETET I OSLO
355508	Operational Research Applied to Health Services 2025 conference support for early career researchers and practitioners	NORGES TEKNISK-NATURVITENSKAPELIGE UNIVERSITET NTNU
355529	Theorising - Practicing - Acting. First European Conference on Social Medicine: building a network of research-practitioners	UNIVERSITETET I OSLO

Sak PS-HELSE 53/24

Utkast til porteføljeplan for helse

Til	Ansvarlig Direktør	Saksbehandler	Vedlegg
Porteføljestyret for helse	Ole Johan Borge	Alexandra Bjørk-Skaflestad	1. Utkast til porteføljeplan
Fra			
Områdedirektør Anne Kjersti Fahlvik			

BESLUTNINGSSAK

Forslag til vedtak Porteføljestyret vedtar at utkast til porteføljeplan for helse, med de kommentarer som kom i møtet, legges ut på Forskningsrådets nettside for innspill.

Kort bakgrunn Porteføljeplanen er diskutert i tidligere møter (i sak PS-HELSE 32/24 og 43/24). Administrasjonen har videreutviklet porteføljeplanen i tråd med interne prosesser og porteføljestyrets innspill. Planen er det overordnede styringsdokumentet for hvert porteføljestyre og skal skape forutsigbarhet for søkere og finansierende departementer. Hensikten er å legge til rette for en styring av porteføljen der mål, prioriteringer, tiltak, investeringer og resultater sees i sammenheng, slik at de årlig rullerende tiltak og investeringer vil kunne tilpasses utviklingen og resultatoppgjøret av porteføljen.

Hvorfor saken fremmes til dette møtet I denne saken inviteres porteføljestyret til å diskutere og gi innspill til den versjonen av porteføljeplanen som skal legges på nettside for innspill fra interessenter.

Hovedpunkter

Forskningsrådet skal ha enhetlige porteføljeplaner som skal sikre at mål og indikatorer, samt prioriteringer og tiltak, så langt det er mulig, fremstår ensartet og med et konsistent språk, og at planene samlet sett dekker målbildet.

Det er utarbeidet ett felles sett med mål som er avledet av og som til sammen dekker Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning, regjeringens mål for Forskningsrådet og Forskningsrådets strategi. Mål som er relevante for det enkelte porteføljestyrets rolle og ansvar skal brukes i den enkelte porteføljeplan. For porteføljestyre for helse er følgende mål foreslått:

Mål 1: Porteføljen skal bidra til flere verdensledende forskningsmiljøer

Mål 2: Porteføljen skal fornye og øke kvaliteten på forskning som bidrar til god folkehelse, treffsikker behandling og bærekraftige helse- og omsorgstjenester

Mål 3: Porteføljen skal styrke evnen til bærekraftig omstilling i offentlig sektor

Mål 4: Porteføljen skal bidra til økt konkurransevne i helsenæringen

Mål 5: Kunnskap, funn og resultater innenfor helseporteføljen skal deles og tas i bruk

Målene gjelder for *hele* Forskningsrådets helseportefølje og skal ligge til grunn for *porteføljestyrets råd til Styret* i ulike strategi- og budsjettsaker, og for *porteføljestyrets egne investeringer*. Hvert av målene skal følges opp gjennom et sett med indikatorer. Disse er under diskusjon og administrasjonene vil be om innspill fra porteføljestyret på hva som kan være relevante og gode indikatorer i neste møte.

Porteføljeplanens prioriteringer viser hvordan porteføljestyret vil investere de budsjettmidlene som er lagt til dem (ofte omtalt som målrettede midler). Prioriteringene skal si noe om retning, og konkretiseres i tiltak, som igjen konkretiseres ytterligere (mht. til målgruppe, tema, virkemiddel, budsjett o.l.) i de årlige investeringsplanene. Forbehold tas om evt. føringer fra departementene (mht. nye tiltak, budsjettjusteringer m.m.). Noen av tiltakene er standardisert for å kunne benyttes i flere porteføljeplaner. Enkelte tiltak kan være relevant for flere prioriteringer, men er lagt under den prioriteringen vi mener er mest relevant.

**Forberedelse /
prosess**

Administrasjonen har utviklet saken basert på tidligere behandlinger av saken (sak PS-HELSE 32/24 og 43/24).

Videre saksgang

I januar 2025 vil det bli avholdt innspillmøter for interessenter (med porteføljestyreleders deltagelse) og relevante departementer (administrasjonen) samt konsultasjon med Sametinget administrasjonen (administrasjonen). Utkast til porteføljeplan legges ut på Forskningsrådets nettsider i forkant. Porteføljestyret vil få seg forelagt en ny versjon av porteføljeplanen etter at eventuelle innspill er innarbeidet, og skal vedta denne før porteføljestyrets leder legger planen frem for Forskningsrådets styre 6. februar 2025.

Utkast til
Porteføljeplan
versjon 27.11.24

Gjelder fra 2025

HELSE

Innhold

1	Utfordringer og muligheter	3
2	Om porteføljen	3
2.1	Porteføljens avgrensning	3
2.2	Finansiering.....	4
2.3	Utvikling av porteføljen.....	5
3	Mål for porteføljen	6
4	Porteføljestyrets prioriteringer og tiltak	6

Om porteføljestyling

Gjennom porteføljestyling skal Forskningsrådet utvikle sin totale portefølje strategisk og helhetlig for samlet sett å oppnå sine mål. Porteføljestyrene skal, hver for seg og samlet, følge opp overordnede mål for forsknings- og innovasjonspolitikken innenfor et nærmere angitt porteføljeområde.

Porteføljeplanen er det overordnede styringsdokumentet for hvert porteføljestyre og skal skape forutsigbarhet for søkere og finansierende departementer. Planen er gyldig inntil det er behov for oppdatering. Til grunn for utarbeidelse av porteføljeplanen ligger en intervensjonslogikk hvor hensikten er å legge til rette for en styring av porteføljen hvor mål, prioriteringer, investeringer og resultater sees i sammenheng, slik at årlige tiltak og investeringer kan tilpasses mål og resultatoppnåelsen.

Årlig utarbeides en porteføljeanalyse basert på oppdaterte data om porteføljen og tilgjengelig statistikk om øvrig nasjonal og internasjonal innsats. Porteføljeanalysen ligger til grunn for årlig oppdatering av investeringsplanen, som viser hvordan porteføljestyret vil prioritere sine tilgjengelige midler mellom utlysninger og andre tiltak de nærmeste tre årene. De samlede føringene i tildelingsbrev fra departementene ivaretas i investeringsplanene og gjennom andre tiltak. Porteføljeanalysen vil også ligge til grunn for porteføljerapporten, som er porteføljestyrets årlige rapport til Forskningsrådets styre om aktivitet og porteføljens måloppnåelse. Analysen er også viktig for å vurdere porteføljens måloppnåelse, gi innspill til Forskningsrådets budsjettforslag og bidra til Forskningsrådets årsrapport.

1 utfordringer og muligheter

Helse er en tematisk prioritering i [Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning \(LTP\)](#) som beskriver de spesifikke utfordringene og kunnskapsbehovene som samfunnet og forskningssystemet står overfor.

God helse og livskvalitet er viktig for et godt liv og muligheten til å bidra og delta i samfunnet. Sosial ulikhet og kjønnsforskjeller i helse, demografiske endringer, utvikling i sykdomsbyrden med et høyt innslag av ikke-smittsomme sykdommer, økende helseutgifter og en synkende sysselsettingsrate gir økt behov for et kunnskapsbasert folkehelsearbeid. Det er behov for bedre data om folkehelse og forskning på tiltak og deres helsegevinst, kostnadseffektivitet og uintenderte konsekvenser. Det er behov for tiltak basert på tverrfaglig kunnskap som fremmer inkludering og reduserer utenforskap og psykisk uhelse, spesielt blant barn og unge.

Klinisk og praksisnær forskning danner grunnlaget for en kunnskapsbasert praksis. Det er behov for bedre integrering av forskning i klinisk praksis og pasientbehandling. En bredere anvendelse av persontilpasset medisin innenfor ulike fag- og teknologiområder vil kreve kompetanse, infrastruktur, bedre IKT-løsninger, samarbeid på tvers av sektorer og en bedre helhet av forskning og behandling.

Bedre kunnskap gjennom forskning er sentralt for utviklingen av fremtidens bærekraftige helse- og omsorgstjeneste. Det er et særlig stort kunnskapsbehov i de kommunale helse- og omsorgstjenestene og den fylkeskommunale tannhelsetjenesten. Innovasjon og samarbeid med næringslivet er sentralt. Endringer i organisering, oppgavedeling og bruk av arbeidsbesparende innovasjoner forutsetter deltakelse i utviklings- og innovasjonsarbeid. Det er viktig å evaluere effektene av nye innovasjoner og bruke helsedata systematisk.

Sammenhengen mellom dyr og menneskers helse, og miljø er komplekse og krever en helhetlig tilnærming. I et globalt helseperspektiv er det viktig å bekjempe antimikrobiell resistens (AMR), smittsomme sykdommer og sikre beredskap for kommende pandemier.

LTP og [Forskningsrådets strategi](#) danner det viktigste grunnlaget for denne porteføljeplanen.

2 Om porteføljen

Denne porteføljeplanen omfatter Forskningsrådets totale innsats innenfor porteføljestyret for helse sitt ansvarsområde. Dette kalles helseporteføljen og omfatter alle forskningsråds-, SkatteFUNN og EU-prosjekter.

2.1 Porteføljens avgrensning

Forskningsrådets portefølje av aktive prosjekter omfatter prosjekter som Forskningsrådet finansierer eller som har midler fra EUs rammeprogram for forskning og innovasjon eller andre finansieringskilder. Forskningsrådet har ansvar for, inkl. SkatteFUNN. Forskningsrådet kategoriserer alle innvilgede prosjekter langs ulike dimensjoner og denne kategoriseringen ligger til grunn for inndelingen av prosjekter i 11 porteføljer. Prosjekter med støtte fra EUs rammeprogram merkes

tilsvarende. Porteføljene er ikke gjensidig utelukkende, men kan ha varierende grad av overlapp med hverandre, der et prosjekt kan inngå i flere porteføljer. Porteføljen for helse omfatter alle forskningsråds- og EU-finansierte prosjekter.

Helseporteføljen inkluderer hele fagområdet medisin og helsefag. Mange fag og disipliner under andre fagområder inngår også i helseprosjektene. Det gjelder særlig fagområdet teknologi, men også naturvitenskap og matematikk, samfunnsvitenskap og humaniora. Porteføljen er bredt tematisk definert: Human helse og helsefremmende forhold, forebygging, diagnostikk, behandling av sykdommer og funksjonsbegrensninger, rehabilitering og organisering og effektivisering av tjenestene i helse- og omsorgssektoren inkl. samspill med arbeids- og velferdstjenester og tjenester knyttet til barne- og familievern.

Resultater, kunnskap og innovasjon som porteføljen frambringer, har mange brukere i offentlig helseforvaltning på nasjonalt og regionalt nivå innenfor flere politikkområder, praksisfelt, arbeids- og næringsliv, og vil anvendes i hele helse- og omsorgssektoren. Helse- og omsorgssektoren inkluderer folkehelsefeltet og tannhelsetjenesten, og omfatter alle private og offentlige leverandører av helse- og omsorgstjenester og helsenæringen, samt forskning og innovasjon innenfor og på tvers av de offentlig finansierte helse- og omsorgstjenestene, arbeids- og velferdstjenestene og barne- og familievernet. Forsknings- og innovasjonsmiljøene selv er også svært viktige brukere av forsknings- og innovasjonsresultater fra helseporteføljen.

Helseporteføljen omfatter de tre forskningsartene grunnforskning, anvendt forskning og utviklingsarbeid. Sistnevnte kan spesifiseres i verifisering og pilotering/demonstrasjon. Helseporteføljen omfatter også forskningsbasert innovasjon og tidligfase kommersialisering.

2.2 Finansiering

Helseporteføljen var i 2023 på totalt 1,79 mrd. kroner, som vist i figur 1. Av dette utgjorde den målrettede innsatsen fra porteføljestyret ca. 22 prosent og finansieringen fra øvrige porteføljestyre ca. 54 prosent. Finansieringen fra EUs rammeprogram ca. 23 prosent.

Figur 1. Finansieringskilder til prosjektene i porteføljen eksklusiv SkatteFUNN (2023).

Gjennom SkatteFUNN kan bedrifter søke skattefradrag for 19 prosent av kostnadene til et FoU-prosjekt. Den totale SkatteFUNN-porteføljen besto i 2023 av 4829 aktive prosjekter, og Finansdepartementet estimerer skattefradraget for disse på 3,2 mrd. kroner for 2023, hvor helsenæringen utgjør ca. 11 prosent. Prosjektene er ikke direkte koblet til Forskningsrådets porteføljer, men er merket med den bransjen eller næringen der prosjektet antas å ha størst anvendelse.

Porteføljestyrets egne investeringer utgjorde 558,1 millioner kroner i 2023. Helse- og omsorgsdepartementet tildelte i 389,5 millioner kroner til de sektorpolitiske områdene helse-, omsorgs- og velferdstjenester, folkehelse, klinisk praksis og global helse. I tillegg tildelte Kunnskapsdepartementet (KD), Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID) og Barne- og familiedepartementet (BLD) henholdsvis 64,4 millioner kroner, 40,9 millioner kroner og 14,9 millioner kroner.

2.3 Utvikling av porteføljen

Porteføljestyret for helse har et rådgivningsansvar overfor Forskningsrådets styre. Dette utøves ved å gi råd om porteføljemrådet i strategiske saker som budsjettinnspill, strategier, relevante høringer, etc. som er av betydning for utvikling og status i porteføljen. Fagevalueringer er også en viktig del av kunnskapsgrunnlaget for utvikling av porteføljen. Porteføljestyret har et overordnet ansvar for all helseforskning i Forskningsrådet. Porteføljen har berøringspunkter mot flere porteføljer og porteføljestyrets råd vi derfor ha betydning for Styret og andre porteføljestyre.

Porteføljestyret vil se egne investeringer i lys av de samlede investeringene i helseporteføljen og basere sine valg på den årlige porteføljeanalysen. For porteføljestyret er det særlig viktig å følge med på utviklingen i porteføljer som er innrettet mot helseforskning og innovasjon, både i offentlig og privat sektor.

Store deler av helseporteføljen er finansiert av porteføljestyrene for Banebrytende forskning, Innovasjon, Muliggjørende teknologier og Forskningssystemet. Bidragene fra porteføljestyrene for Demokrati og global utvikling, Velferd og utdanning, Mat og bioressurser og Klima og miljø er mindre, men er viktig for porteføljens måloppnåelse. Det er derfor nødvendig med samarbeid for å kunne ivareta et helheten i helseporteføljen.

Det er viktig at aktørene i helseprosjektene har tilgang til nasjonal- og internasjonal infrastruktur som fremmer forskning av høy kvalitet og relevans, styrker internasjonalt samarbeid og bidrar til innovasjon og næringsutvikling. Helsedata er omfattende, verdifulle og utgjør et unikt informasjons- og kunnskapsgrunnlag for helsesektoren. Porteføljestyret vil bidra med råd for å skape en mer effektiv infrastruktur for helseforskning og legge til rette for gjenbruk og deling av helsedata samt bruk av kunstig intelligens (KI) på en sikker og etisk måte.

Internasjonalisering inngår som en integrert del av porteføljestyrets arbeid for å sikre at nasjonale og internasjonale muligheter samspiller godt. Helse er et av de prioriterte områdene i Horisont Europa. Per desember 2023 har norske aktører konkurrert seg til 186 millioner euro. Samspill og synergi mellom nasjonale og internasjonale virkemidler vil være en viktig ambisjon for porteføljestyret.

Forskningsrådets helseportefølje utgjør ca. 15 prosent av de samlede nasjonale offentlige utgiftene (FoU) på helseområdet. God arbeidsdeling og samhandling mellom Forskningsrådet og de forskningsutførende sektorene og samspill med aktører i helse- og omsorgssektoren er en forutsetning for å utvikle helseporteføljen i ønsket retning.

3 Mål for porteføljen

Målene for alle porteføljeplanene er avledet av LTP og regjeringens mål for Forskningsrådet, og hvert porteføljestyre må legge dette til grunn. Målene skal adresseres både gjennom porteføljestyrets rådgivning til Styret og gjennom porteføljestyrets egne investeringer.

Mål 1: Porteføljen skal bidra til flere verdensledende forskningsmiljøer

Mål 2: Porteføljen skal fornye og øke kvaliteten på forskning som bidrar til god folkehelse, treffsikker behandling og bærekraftige helse- og omsorgstjenester

Mål 3: Porteføljen skal styrke evnen til bærekraftig omstilling i offentlig sektor

Mål 4: Porteføljen skal bidra til økt konkurransevne i helsenæringen

Mål 5: Kunnskap, funn og resultater innenfor helseporteføljen skal deles og tas i bruk

Måloppnåelse vil bli vurdert i lys av indikatorer og felles indikatorer for porteføljeplanene er under utvikling.

4 Porteføljestyrets prioriteringer og tiltak

Forskningsrådet har policydokumenter og handlingsplaner som utfyller Forskningsrådets strategi, knyttet til blant annet etikk og samfunnsansvar, kjønnsbalanse og mangfold, rekruttering og internasjonalt samarbeid (se Forskningsrådets [nettsider for forskningspolitikk og strategier](#)). Mange

av disse dokumentene inneholder prioriteringer og tiltak som gjelder hele Forskningsrådets portefølje, og dermed også porteføljen for helse. De vil dermed komme i tillegg til porteføljestyrets egne prioriteringer og tiltak listet under. De årlige tildelingsbrevene fra departementene kan introdusere nye prioriteringer.

Prioritering 1: Porteføljestyret skal fremme fagutvikling innenfor fagområder som er viktig for utviklingen av en bærekraftig helse- og omsorgssektor.

Porteføljestyret vil rette innsatsen mot kvalitets- og kapasitetsbygging og samarbeid for å utvikle fremtidens helse- og omsorgstjeneste på en bærekraftig måte. I møte med de sammensatte helse- og omsorgsutfordringene er tverrfaglig forskning som integrerer metoder, data, perspektiver, konsepter og teorier fra ulike fagområder avgjørende for nye perspektiver og tilnærminger. Ny teknologi og KI kan revolusjonere helse- og omsorgssektoren. Integrering av KI kan bidra til bedre beslutninger, mer effektive tjenester og gi bedre helseutfall for pasienter og innbyggere.

Tiltak:

- a) Etterspørre bruk av ny teknologi og KI i forsknings- og innovasjonsprosesser og kunnskap om konsekvenser av KI for helse.
- b) Fremme tverrfaglig forskning som inkluderer humanistiske perspektiver.
- c) Bidra til å øke kunnskapen om og bekjempe globale og tverrsektorielle helseutfordringer.
- d) Bidra til å styrke kunnskapsgrunnlaget som støtter både utdanning og tjenesteutøvelse.
- e) Bidra med råd for å skape en mer effektiv infrastruktur for helseforskning og innovasjon som legger til rette for gjenbruk og deling av helsedata på en sikker og etisk forsvarlig måte.
- f) Følge opp fagevalueringer som er sentrale for porteføljen.
- g) Følge opp sannhets- og forsoningskommisjonens rapport

Prioritering 2: Porteføljestyret skal finansiere forskning som bidrar til god folkehelse, treffsikker behandling og bærekraftige tjenester.

Det er behov for kunnskapsbaserte løsninger for å møte de sosiale, økonomiske og miljømessige utfordringene som vårt helse- og velferdssystem står overfor og for å sikre god folkehelse, treffsikker behandling og rettferdige tjenester til hele befolkningen.

Tiltak:

- a) Finansiere prosjekter som leverer kunnskapsbaserte folkehelse tiltak på tvers av sektorer.
- b) Finansiere prosjekter som leverer treffsikker forebygging, diagnostikk, behandling og rehabilitering gjennom hele livsløpet.
- c) Finansiere prosjekter som leverer trygge, likeverdige, tilpassede og koordinerte, helse- og omsorgstjenester av høy kvalitet.
- d) Finansiere prosjekter innenfor og på tvers av de offentlig finansierte helse- og omsorgstjenestene, arbeids- og velferdstjenestene og barne- og familievernet for å skape mer helhetlige tjenestetilbud.
- e) Finansiere prosjekter som bidrar til økt kunnskap om kvinners helse og helse i et kjønnsperspektiv.
- f) Finansiere prosjekter om implementering og evaluering av nye tiltak, metoder og praksis.

Prioritering 3: Porteføljestyrets investeringer skal utløse økt forskning- og innovasjonsinnsats i de kommunale helse- og omsorgstjenestene.

For å nå målet om en bærekraftig helse- og omsorgssektor må potensialet de kommunale tjenesteområdene har som forsknings- og innovasjonsarena utnyttes bedre.

Tiltak:

- a) Finansiere samarbeidsprosjekter mellom kommuner og forskningsinstitusjoner basert på behov i de kommunale helse- og omsorgstjenestene.
- b) Prioriter forskning og innovasjon som styrker bærekraften i de kommunale helse- og omsorgstjenestene.
- c) Bidra til økt forskerrekuttering, kompetanse- og samspill mellom forskningsinstitusjoner og de kommunale helse- og omsorgstjenestene.
- d) Bidra til at kunnskapen tas i bruk gjennom økt forskningssamarbeid, brukermedvirkning og involvering av frivillig sektor.

Prioritering 4: Porteføljestyret vil bidra til verdiskaping i helsenæringen som skaper produkter og tjenester for en bærekraftig helse- og omsorgstjeneste.

Innovasjon og samarbeid med næringslivet er sentralt for å bidra til verdiskaping i helsenæringen og skape bærekraftige helse- og omsorgstjenester. Helseindustrien er valgt som eksportfremmesatsing og er en del av regjeringens eksportreform "Hele Norge eksporterer" og har et stort potensial for næringsutvikling og verdiskaping.

Tiltak:

- a) Finansiere samarbeidprosjekter mellom offentlig sektor og næringsliv for å skape innovasjoner basert på behov hos pasienter, befolkningen og de offentlige helsetjenestene.
- b) Bidra til økt verdiskaping i helsenæringen gjennom blant annet økt produksjon i Norge.
- c) Utnytte offentlig helsedata til næringsutvikling og økt bærekraft i offentlig sektor.
- d) Bidra til at flere ideer, resultater og kunnskap fra forskningsinstitusjonene blir testet ut for anvendelse i næringsliv og offentlig sektor.

Prioritering 5: Porteføljestyret vil fremme internasjonalt forsknings- og innovasjonssamarbeid

Gjennom internasjonalt forskningssamarbeid får Norge økt tilgang på kunnskap, partnerskap, nettverk, infrastrukturer og markeder.

Tiltak:

- a) Fremme internasjonalt samarbeid gjennom deltakelse i strategisk viktige internasjonale nettverk og partnerskap på områder av stor betydning for helse og beredskap.
- b) Sikre samspill mellom nasjonale og internasjonale utlysninger.
- c) Etterspørre internasjonal forskningskompetanse på tematiske områder der dette kan bidra til nødvendig kvalitets-, kompetanse-, og kapasitetsutvikling.

Sak PS-HELSE 56/24

Prosedyre for søknadsbehandling av utlysning rettet mot utsatte befolkningsgrupper i 2025

Til	Ansvarlig Direktør	Saksbehandler	Vedlegg
Porteføljestyret for helse	Ole Johan Borge	Simona Grasso, Torbjørg Øyslebø, Alexandra Bjørk-Skaflestad	
Fra			
Områdedirektør Anne Kjersti Fahlvik			

BESLUTNINGSSAK

Forslag til vedtak

Porteføljestyret vedtar følgende prosedyre for behandlingen av søknader til utlysningen *bærekraftig forebygging, behandling og tjenester for utsatte befolkningsgrupper*:

- 1) Søknader med gjennomsnittskarakter fra ekspertpanel under 5,0 og søknader med en delkarakter lik 4,0 eller lavere skal ikke relevansvurderes, og avslås *en bloc*.
- 2) Dersom omsøkt beløp i søknader med gjennomsnittskarakter høyere enn 5,0 er mer enn tre ganger tilgjengelig budsjett heves terskelverdien for relevansvurdering.
- 3) Innstillingen til porteføljestyret, inkludert reservelisten, består av høyt vurderte søknader. Innstillingspakkene lages på grunnlag av karakter fra ekspertene, relevans for utlysningen, prioriterte tema og et mål om tematisk spredning på prosjektene som tildeles støtte.

Kort bakgrunn

Porteføljestyret har vedtatt å lyse ut 93 mill. kroner til bærekraftig forebygging, behandling og tjenester for utsatte befolkningsgrupper (sak PS 44/24). Det er øremerket 15 mill. kroner til prosjekter med en vesentlig humaniora-komponent for å fremme humaniora perspektiver og tverrfaglighet, og det er øremerket 10 mill. forskning om tiltak for å forebygge og behandle spilleavhengighet.

Utlysningen har til hensikt å bygge kompetanse og bidra til samarbeid, og søknadstypen KSP vil brukes (Kompetanse- og samarbeidsprosjekt). Det forutsettes samarbeid mellom forskningsinstitusjoner og relevante aktører utenfor forskningssektoren.

Porteføljestyret har tidligere diskutert utlysningens strategiske innretning (sak PS 45/24).

Hvorfor saken fremmes til dette møtet

Saken fremmes for at styret skal vedta prosedyren for tildeling av søknader.

Hovedpunkter

I juni 2025 vil porteføljestyret få seg forlagt innstilling til vedtak for søknader mottatt til utlysningen. Innstilling vil være basert på:

- Ekspertpanelenes vurdering av søknadens faglige kvalitet i henhold til vurderingskriteriene
- Administrasjonens vurdering av søknadenes relevans for utlysningen
- Porteføljestyrets vedtak om kriterier, tematiske prioriteringer og terskelverdier

Søknadene behandles i panel med internasjonale fageksperter som setter karakter for hvert av standardkriteriene i) *forskning og innovasjon*, ii) *virksomheter og effekter* og iii) *gjennomføring*.

Administrasjonen foreslår at kun søknader som har deltkarakterer og gjennomsnittskarakter fra panelet lik eller over 5,0, blir relevansvurdert. Dersom mange søknader har høy kvalitet og det omsøkte beløp i søknadene er mer enn tre ganger tilgjengelig bevilgningsbudsjett, foreslås det å heve terskelen for relevansvurdering.

Administrasjonen utarbeider en innstilling med anbefalinger om tildeling og avslag, basert på ekspert- og relevansvurderingene. I Innstillingslisten vil det også listes prosjekter som er relevant for de øremerkede midlene i utlysningen knyttet til spillavhengighet og humaniora. Det vil også bli tatt hensyn til et ønske om tematisk spredning blant prosjektene som får finansiering.

Søknadene blir samlet i "innstillingspakker" der noen innstilles til tildeling, andre til reserveliste og avslag. Porteføljestyret vedtar søknader som skal tildeles, avslås og stå på en rangert reserveliste.

**Forberedelse /
prosess**

Saken er forberedt av administrasjonen etter felles prosedyrer i Forskningsrådet.

Videre saksgang

Søknadsbehandlingen med vedtak planlegges som sak i porteføljestyret i juni 2025.